

TERVISEAMET

Lüganuse Vallavalitsus
valitsus@lyganuse.ee

Teie 16.05.2025 nr 6-1/33-60

Meie 16.06.2025 nr 9.3-4/24/4944-11

**Evecon OÜ ja Enery Estonia OÜ
tuuleparkide kohaliku omavalitsuse
eriplaneeringu asukoha eelvaliku
otsuse eelnõude ja keskkonnamõju
strateegilise hindamise esimese etapi
aruande kooskõlastamine**

Esitasite planeerimisseaduse § 105 lg 1 alusel kooskõlastamiseks ja arvamuse avaldamiseks Evecon OÜ ja Enery Estonia OÜ tuuleparkide kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu (KOV EP) asukoha eelvaliku otsuse eelnõu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) esimese etapi aruande.

KOV EP ja KSH koostamine algatati Lüganuse Vallavolikogu 25.04.2024 otsusega nr 181. KOV EP eesmärgiks on leida tuuleparkide ja nende toimimiseks vajaliku taristu püstitamiseks sobivad asukohad Lüganuse vallas. KOV EP koostamisel lähtuti eesmärgist tagada planeeringu selline täpsusaste, mis võimaldab selle kehtestamist asukoha eelvaliku otsuse alusel.

Eriplaneeringuga otsitakse asukohta kahele tuulepargile. Planeeringu algatamise taotluse kohaselt sooviti planeeringualal leida asukoht kuni 50 tuulikule kogukõrgusega kuni 300 m, mõju hindamise tulemusena osutus võimalikuks eelvaliku aladele planeerida kokku kuni 34 elektrituulikut. KOV EP ala koosneb neljast osast kogupindalaga ca 4000 ha.

Ala 1 paikneb Lüganuse valla lääneosas Uljaste, Satsu, Varinurme ja Koljala külade territooriumil. Arendushuvi omab Enery Estonia.

Ala 2a ja ala 2b paiknevad Lüganuse valla keskosas Koljala, Erra, Vainu, Matka ja Purtse külade külade territooriumil. Arendushuvi omab Enery Estonia OÜ.

Ala 3 paikneb Lüganuse valla idaosas Varja, Voorepera ja Aa külade territooriumil ja arendushuvi omab Evecon OÜ.

Tuulikute positsioonide eelvaliku käigus teostati ruumianalüüs, kus kasutati tuulikutele sobivate asukohtade leidmiseks välistamise meetodit. Ühe tegurina kasutati puhvri suurst 750 m hoone välisseinast. Kokkuleppel elu- ja/või ühiskondlike hoonete omanikega välistav ala hoonest kuni 500 m, kui on tagatud välisõhus leviva müra normtasemed.

KOV EP otsuste eelnõudes on välja toodud lisaks üldtingimustele ka täiendavad tingimused, mis rakenduvad projekteerimistingimuste andmisel.

Ala 1 puhul tuleb juurdepääsuteede projekteerimisel juurdepääs Koljala 6 tuulikule lahendada selliselt, et tee-ehitus Nahapõllu kinnistul ei toimuks puurkaevude PRK0002313 ja PRK0002316 sanitaarkaitsealas.

Alade 2a ja 2b puhul tuleb lõpliku tuuliku mudeli välja valimisel (nt ehitusloa menetluse raames) välja töötada detailsed meetmed ja tingimused (nt teatud ajal kavandatavate tuulikute väljalülitamine ja/või vaiksemale töörežiimile ümberlülitamine), mis tagavad öiste müra normtasemete nõuete täitmise lähimates elamupiirkondades ning minimeerivad võimaliku müra koosmõju esinemise (öisel ajal) piirkonnas (ala 2a ja 2b läheduses) asuvate olemasolevate tuulikutega. Kavandatava planeeringulahenduse korral tuleb mitmete tuulikute puhul teatud ajahetkedel rakendada töörežiimi piiravaid meetmeid (ebasoovitava varjutamise ilmnemise ajal automaatset välja lülitamist) vältimaks planeeringus eesmärgiks seatud piirmäärade ülese varjutamise esinemist lähimatel elamualadel. Olemasolevate ja kavandatavate tuulikute koosmõju esinemise piirkonnas asuvate elamualade puhul (eelkõige ala 2b puhul, teatud määral ka ala 2a) on soovitatav eesmärgiks võtta täielikult täiendava varjutamise kui häiringu lisandumise vältimine.

KSH raames analüüsiti planeeritava tegevusega elluviimisega eeldatavalt kaasnevat mõju erinevate keskkonnaaspektide (visuaalsed aspektid; mõju inimese tervisele - müra, vibratsioon, varjutamine; pinna- ja põhjaveele; kumulatiivsed mõjud) lõikes. Lisaks korraldati mürauring ja modelleerimine, varjutamise modelleerimine, visualiseeringud.

KSH-s on muuhulgas välja toodud järgnev:

- Tuulepargi ehitustööde läbiviimisel tuleb kõige mürarikkamad tööd võimalusel öisele ajale mitte kavandada.
- Planeeringu puhul ei ole ette näha infraheliga seonduvate häiringute esinemist.
- Kavandatavate tuulikute töötamisega kaasneva müra hindamisel on soovitatav aluseks võtta kõige rangem elamualade müraalane nõue ehk tööstusmüra sihtväärtus (öisel ajal vastavalt 40 dB), seda vähemalt aladel, kus eelduslikult on sihtväärtus olemasolevas olukorras tagatud. Maaomanikuga kokkuleppel võib olemasolevatel elamumaadel lähtuda ka öise piirväärtuse nõuetest (45 dB).
- Müraolukorra modelleerimisel võeti aluseks tuuliku V162-6,2 MW andmed.
- Kavandatava tuulikute arvu ja asetuse korral ei jää eelvalikualade 1, 2a ja 2b ümbruses ükski eluhoone 45 dB-st ehk öisest müra piirväärtusest kõrgema müratasemega alale. Üksikute eluhoonete puhul võib esineda öise sihtväärtuse ehk 40 dB ületamist (öine piirväärtus 45 dB tagatud), kuid 40 dB mõningane ületamine (0...3 dB ulatuses) leiab aset ainult ala 2a piirkonnas ja ainult eluhoonete puhul, mille omanikega on vastavad kokkulepped sõlmitud.
- Alade 2a ja 2b puhul hinnati ka koosmõju Koljala ja Vainu külas asuvate olemasolevate tuulikutega. Üksikute eluhoonete puhul võib tuulikute koosmõjus esineda öise 40 dB piiri ületamist, kuid kõigil juhtudel on tagatud piirväärtuse 45 dB järgimine.
- Välja on toodud meetmed ja tingimused, mis minimeerivad võimaliku müra koosmõju tekke tuuleparkidele lähimates elamupiirkondades. Üheks meetmeks on näiteks müra normide mõistes kõige kriitilisemal ajaperioodil (öine aeg vahemikus 23.00–7.00) kavandatavas tuulikupargis teatud tuulikute välja lülitamine (teoreetilist koosmõju põhjustavate tuulesuundade korral) või vaiksemale töörežiimile ümberlülitamine (kaasaegsed tuulikud on üldjuhul varustatud vastava automaatse reguleerimissüsteemiga).
- Lõpliku tuuliku mudeli välja valimisel (nt ehitusloa menetluse raames) tuleb välja töötada detailsed meetmed ja tingimused, mis tagavad öiste müra normtasemete nõuete täitmise lähimates elamupiirkondades ning minimeerivad võimaliku müra koosmõju esinemise (öisel ajal) piirkonnas asuvate olemasolevate tuulikutega.
- Kavandatava tuulikute arvu ja asetuse korral ei jää ala 3 ümbruses ükski eluhoone 40 dB-st ehk öisest müra sihtväärtusest kõrgema müratasemega alale.
- Välistatud ei ole tuulikute arvu muutused, nt mõne tuuliku kavandamisest loobumine (küll ei ole lubatud tuulikute arvu planeeringu kehtestamise järgselt suurendada).

- Tuulikute lõpliku arvu ja paigutuse fikseerimisel, samuti lõpliku tuuliku mudeli väljavalimisel on soovitatav teostada täiendav müra modelleerimine (nt ehitusloa menetlemise etapis), mis arvestaks välja valitud tuuliku andmeid ning täpset paigutust.
- Tuulepargi rajamise järel (nt eksploatatsiooniperioodi alguses) on soovitatav teha müra kontrollmõõtmisi (vajadusel ka siseruumides), sh hindamaks, kas KSH aruandes toodud tuulikute töörežiimi piirangud öiste müra normtasemete tagamiseks ning eelvalikualade 2a ja 2b läheduses olemasolevate tuulikutega öise koosmõju minimeerimiseks on asjakohased.
- Arvestades, et lähimad vibratsioonitundlikud hooned jäävad tuulepargist enam kui 500 m kaugusele, ei ole ette näha olulist vibratsiooni ebasoodsat mõju.
- Arvutustulemused näitavad, et modelleerimisel aluseks olnud parameetritega tuuliku (teoreetiline tuulik kogukõrgusega 300 m) ning kavandatava tuulikute arvu ja paigutuse korral on eelvalikualade 2a, 2b ja 3 ümbruses mitmetes elumupiirkondades selgelt ületatud nii soovituslik teoreetilise maksimaalse varjutamise ajalise kestuse väärtus (30 tundi) kui ka realistlikele oludele vastav soovituslik väärtus (8 h). See tähendab, et kavandatava planeeringulahenduse korral tuleb mitmete tuulikute puhul teatud ajahetkedel rakendada töörežiimi piiravaid meetmeid vältimaks ülenormatiivse varjutamise esinemist lähimatel elumualadel. Eelvalikuala 1 ümbruses on varjutamise nõuded lähimate eluhoonete juures tagatud.
- Kindla tuulikutüübi väljavalimisel (nt ehitusloa menetluse raames) tuleb teostada täpsem varjutamise modelleerimine ning detailset käsitleda varjutamise põhjustamise võimalikke kellaage ja kuupäevi, mis võiks olla aluseks ülenormatiivse varjutamise (olemasolevate ja kavandatavate tuulikute vahelisele alale jäävates elumupiirkondades täiendava varjutamise mõju) tekkimise kellaajal varjutamist tekitava tuuliku ajutiseks seiskamiseks (küll ainult päikesepaistelisel päeval) ning välja tuleb töötada vastav tuulikute töötamise (seiskamise) täpne ajagraafik.

Amet on tutvunud esitatud planeeringumaterjalidega ning kooskõlastab Evecon OÜ ja Enery Estonia OÜ KOV EP asukoha eelvaliku otsuse eelnõud ja KSH esimese etapi aruande ala 1, ala 2a, ala 2b ja ala 3 osas järgmistel tingimustel:

- Amet nõustub KSH-s välja toodud soovituslega, et kavandatavate tuulikute töötamisega kaasneva müra hindamisel võtta aluseks tööstusmüra sihtväärtus (öisel ajal vastavalt 40 dB), seda vähemalt aladel, kus eelduslikult on sihtväärtus olemasolevas olukorras tagatud.
Ala 2a ja ala 2b osas tagada olukord, mille korral öisel ajal (23.00-07.00) erineval ajal rajatud (või rajatavate) tuulikuparkide vahelistes elumupiirkondades olulist täiendavat müra mõju ei lisandu ning jätkuvalt tagatakse öisele piirväärtusele (45 dB) vastav olukord.
- Tuulikute lõpliku arvu ja paigutuse fikseerimisel ning lõpliku tuuliku mudeli väljavalimisel teostada ala 1, ala 2a, ala 2b ja ala 3 osas täiendav müra modelleerimine (sh madalsageduslik müra), mis arvestaks välja valitud tuuliku andmeid ning täpset paigutust.
Lisaks koostada täiendav müra modelleerimine koosmõjus teiste olemasolevate tuulikute ja planeeritavate tuulikutega.
- Täiendava müra modelleerimise käigus tuleb lisaks tuulikute tekitavale mürale arvesse võtta ka tuulepargiga seotud seadmeid, näiteks alajaamade trafosid ja muid lisaseadmeid. Need komponendid võivad tekitada eelkõige tonaalset müra ja neid tuleb hinnata koos tuuliku müraga.
- Soovitame tuulikute kasutusloa menetlemise raames teostada lähimate eluhoonete juures tuulikute välisõhu müra mõõtmised eesmärgiga kontrollida, kas olukord vastab kehtivatele normtasemetele (sh madalsageduslik müra) või planeeringus fikseeritud tingimustele.
- Kaasata amet planeeringu ehituslubade menetluse etapis, et amet saaks hinnata planeeritava tegevuse (täiendava müra modelleerimise tulemused) vastavust

keskkonnaministri 16.12.2016 määruse nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“ nõuetele.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liisu Tamm

vaneminspektor (keskkonnatervis)

Ida regionaalosakond

554 8431 liisu.tamm@terviseamet.ee